

عنوان و نام پدیدآور	:	بسته مدیریت کلاسی، کاربرگ علوم تجربی اول دبستان / مولف دپارتمان علمی مرآت.
مشخصات نشر	:	تهران: مرآت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	چهار، ۵۶ ص. مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، ۲۱ × ۲۹ س م.
شابک	:	978-600-7541-41-8
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فپای مختصر
یادداشت	:	این مدرک در آدرس http://opac.nlai.ir قابل دسترسی است.
شناسه افزوده	:	انتشارات مرآت
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۷۶۵۱۸۰

کاربرگ علوم تجربی اول دبستان

بسته مدیریت کلاسی

ناشر	:	مرآت
دبیر و طراح مجموعه	:	محرم نقی زاده
مؤلف	:	دپارتمان علمی مرآت
مسئول اجرایی تولید محتوا:	:	سارا نوری
دستیار علمی	:	مونا هوازین
تایپ و صفحه‌آرایی	:	اعظم حق جو
تصویرسازی و طراحی جلد:	:	سمانه عظیم، مریم گوماریان
ناظر چاپ	:	علی مسبوق
لیتوگرافی	:	رفاه
چاپ و صحافی	:	رفاه
نوبت چاپ	:	اول، ۱۳۹۴
تیراژ	:	۱۱۵۰۰
قیمت	:	۷۰,۰۰۰ ریال

آدرس: تهران، خیابان کریمخان زند، ابتدای خردمند شمالی، ساختمان شماره ۸۰
 تلفن: ۸۵۶۷۰ - ۰۲۱ پیامک: ۰۲۱۸۵۶۷۰ پایگاه اینترنتی: www.meraat.ir

دفتر مرکزی مرآت

بسته آموزشی در اسناد بالادستی چه جایگاهی دارد؟

در اسناد بالادستی نظام تعلیم و تربیت کشورمان در چند سال اخیر، حول موضوع تأثیر به کارگیری بسته‌های آموزشی در افزایش کیفیت آموزش در مدرسه، تأکید زیادی شده است. برای آشنایی با این جایگاه، به دو راهکار زیر از سند تحول بنیادین آموزش و پرورش می‌توان اشاره کرد:

راهکار ۳-۹- توسعه مشارکت بخش‌های دولتی و غیردولتی در انجام امور مربوط به تولید، چاپ و توزیع مواد و منابع آموزشی در چارچوب سیاست‌های آموزش و پرورش با تأکید بر سیاست تولید بسته‌های آموزشی و سیاست چندتألیفی در کتاب‌های درسی.

راهکار ۹-۲۱- حاکمیت برنامه‌محوری به جای کتاب‌محوری و تولید بسته آموزشی در برنامه‌های درسی با رعایت اصل معلم‌محوری.

«بسته مدیریت کلاسی» چیست؟

«بسته مدیریت کلاسی» به عنوان یک بسته آموزشی شامل طرح درس، کاربرگ، کتاب کار و تمرین، محتوای دیجیتال و آزمون‌های پیشرفت تحصیلی، مجموعه‌ای همسوز رسانه‌ها و ابزارهای آموزشی را تشکیل می‌دهد که در قالب یک بسته حداقلی تا حداکثری، با رویکرد نگرش سیستمی در فرایند آموزشی مدرسه و در راستای اهداف برنامه درسی، برای پایه‌های مختلف تحصیلی، طراحی و تدوین شده است.

منظور از رویکرد سیستمی در مدارس، تدوین «اهداف قصد شده» در قالب طرح درس، تسهیل «اهداف اجرا شده» در قالب ابزارهای آموزشی «بسته مدیریت کلاسی» و ارزیابی از «اهداف کسب شده» در قالب آزمون‌های پیشرفت تحصیلی و بازخوردهایی است که با برگزاری این آزمون‌ها در اختیار اعضای مدرسه قرار می‌گیرد. در واقع، «بسته مدیریت کلاسی» بستری فراهم می‌سازد تا مدارس برای انتخاب ابزارهای مناسب آموزشی برای استفاده معلم در کلاس درس، آزادی عمل حداکثری در اختیار داشته باشند؛ بنابراین، در قالب این بسته، ابزارهای آموزشی متنوعی طراحی و به مدارس پیشنهاد می‌شود تا مدیران، مسئولان آموزشی و معلمان مدرسه با توجه به نیازهای موجود در مدرسه، ابزار مناسب را برای تحقق اهداف آموزشی خود انتخاب نمایند و با بررسی نتایج کسب شده در آزمون‌ها، از اثربخشی ابزارهای به کار گرفته شده در کلاس‌های درس، آگاهی پیدا کنند. (برای آشنایی بیشتر با «بسته مدیریت کلاسی» به کتاب مرجع خانواده و یا سایت meraati.ir مراجعه نمایید.)

کاربرگ چیست؟

کاربرگ، برگ آموزش در خدمت فرایند تدریس است که به عنوان یک ابزار آموزشی با هدف تسهیل اجرای اهداف آموزشی در جریان تدریس معلم، در «بسته مدیریت کلاسی» طراحی و تدوین شده است. کاربرگ، ابزاری آموزشی است که از طریق آن معلم می‌تواند با خلق موقعیت‌های یادگیری فردی و گروهی در کلاس، پیوسته فرایند تدریس را ارزشیابی کند و بازبینی هفتگی آن تصویر روشنی از فعالیت‌های آموزشی صورت گرفته در کلاس‌های درس به مدیریت مدرسه ارائه می‌دهد. کاربرگ، طرح درس عملیاتی شده معلم است که به وسیله آن می‌تواند حیطه‌های محتوایی اصلی را در کلاس، تدریس، مباحثه و بازخوردگیری نماید و از تحقق کف آموزش در کلاس اطمینان یابد.

از جمله اهداف طراحی کاربرگ، تسهیل و بهبود فرایند تدریس معلم در کلاس درس است. زمانی می‌توان از بهبود تدریس کلاسی سخن به زبان آورد که بتوان ابزار مناسب را به شیوه‌ای مؤثر به کار گرفت. شاید بهترین مرجع در مورد چگونگی استفاده مؤثر از کاربرگ در کلاس‌های درس، معلمانی باشند که از این ابزار «بسته مدیریت کلاسی» استفاده و متناسب با ویژگی‌های مختلف دانش‌آموزان و نحوه تدریس خود، کارکرد جدیدی برای این ابزار آموزشی تعریف کرده‌اند. به همین منظور، بخش ویژه‌ای در پایگاه اینترنتی مرآت، پیش‌بینی شده که معلمان محترم می‌توانند علاوه بر ارتباط دوسویه با دپارتمان علمی درس مربوطه، تجربه و یا پیشنهاد مورد نظر خود را در استفاده از «بسته مدیریت کلاسی» را با ذکر نام و مشخصات در این قسمت، ثبت کنند. بخشی از این تجربیات که موضوعات کلیدی در دست‌یابی به تدریسی مؤثر و موفق را شامل می‌شوند، در کتاب معلم «بسته مدیریت کلاسی» به چاپ خواهد رسید.

سخنی با معلمان و والدین

هدف آموزش علوم تجربی کسب ایده‌های علمی، از طریق کسب مهارت‌هایی در جمع‌آوری و استفاده از شواهد و کسب نگرش‌های علمی است. در طی این آموزش در دوره آموزش عمومی، دانش‌آموزان باید مسیر توسعه پایدار را از طریق افزایش کنجکاوی در خصوص دنیای اطراف، کسب لذت حاصل از فعالیت‌های علمی و درک این که چگونه می‌توان پدیده‌های طبیعی را توضیح داد، طی کنند. به این دلیل یادگیری علوم تجربی دو جنبه‌ی مهم دارد. یکی فرایند یادگیری و دیگری فراورده آن است. فرایند یادگیری، مجموعه فعالیت‌هایی است که یادگیرنده برای رسیدن به اهداف یادگیری انجام می‌دهد و فراورده همان محصول، انجام فعالیت‌ها است. نکته بسیار مهم در توجه به این دو جنبه این است که اگر، فرایند به روش علمی طی شود، یادگیری و فراورده آن با ارزش و در مسیر توسعه پایدار خواهد بود.

آموزش علوم تجربی، آموزش روش حل مسأله و کشف علت پدیده‌ها است. گام اول در آموزش علوم تجربی، پرورش مهارت‌های پایه در یادگیرنده به هدف شناخت محیط اطراف است. در دوران ابتدایی تأکید بر پرورش مهارت مشاهده، به معنی دقت در دیدن، شنیدن، لمس کردن، بوییدن و چشیدن در کسب اطلاعات از محیط اطراف است. پرورش این مهارت به تدریج با پرورش مهارت‌هایی مانند تفسیر مشاهدات، برقراری ارتباط، پیش‌بینی و در نهایت پژوهش کردن همراه می‌شود. به همین علت است که پرورش مهارت‌های پایه، کانون توجه مؤلفان در تولید کتاب‌های کاربرگ و کتاب‌های کار و تمرین در دوره ابتدایی قرار گرفته است.

هدف اصلی کاربرگ کمک به معلم در وفادار بودن به اهداف آموزشی در فرایند آموزش علوم تجربی در کلاس است. در هر پایه کتاب کاربرگ به گونه‌ای تدوین شده است که تمام اهداف برنامه درسی علوم تجربی آن پایه را پوشش می‌دهد. چپش هفتگی هر درس نیز کار معلم را در طراحی تدریس آسان می‌سازد.

کتاب کار و تمرین، کتاب تکلیف در خانه دانش‌آموز است. برای این که هدف‌های نهان در تألیف این کتاب، تحقق پیدا کند، لازم است والدین از اهداف آموزش علوم تجربی و اهمیت هدف‌هایی که بر فرایند آموزش تأکید دارد آگاه باشند و با صبر و حوصله‌ی کافی اجازه دهند فرزندشان خود مسیر درک یک پرسش یا انجام یک فعالیت تا رسیدن به پاسخ و نتیجه‌گیری را طی کند. طی کردن مسیر درک پرسش تا رسیدن به پاسخ بسیار با ارزش‌تر از گرفتن پاسخ پرسش به روش انتقال از والدین به دانش‌آموزان است. به همین دلیل تقاضای مؤلفان این مجموعه از والدین این است که به فرزندشان فرصت کافی برای درک یک پرسش یا انجام یک فعالیت را بدهند. بدیهی است تا زمانی که دانش‌آموز هنوز مهارت خواندن را پیدا نکرده است، باید به او در درک مطلب و خواندن کمک کنید، اما اجازه دهید خود او هدف فعالیت و روش انجام آن را بیان کند؛ حتی اگر چندین بار به بی‌راهه رود. مهارت درک مسأله، گام اول در حل هر مسأله‌ای است و این مهارت از کودکی به تدریج رشد می‌کند. در کتاب کار و تمرین صفحه آخر هر فصل را که اختصاص به ارزشیابی دانش‌آموز دارد جدی بگیرید تا به تدریج فرایند بازخورد دادن به خود و اصلاح مسیر یادگیری به صورت عادت در فرزندتان نهادینه شود.

با توجه به این اهداف، بهترین شیوه سنجش دانش‌آموزان در دوران دبستان «سنجش عملکرد» است که دانش‌آموز را در فرایند انجام یک فعالیت یا درک یک پرسش و چگونگی طی مسیر برای پاسخ به آن می‌سنجد. فعالیت‌های کتاب کار و تمرین یا کاربرگ‌ها، دانش‌آموزان را برای موفقیت در سنجش عملکرد آماده می‌سازد.

موفق و پیروز باشید

طاهره رستگار

فهرست

۷	زنگ علوم	هفته آموزشی ۱
۹	سلام، به من نگاه کن (۱)	هفته آموزشی ۲
۱۱	سلام، به من نگاه کن (۲)	هفته آموزشی ۳
۱۳	سلام، به من نگاه کن (۳)	هفته آموزشی ۴
۱۵	سالم باش، شاداب باش (۱)	هفته آموزشی ۵
۱۷	سالم باش، شاداب باش (۲)	هفته آموزشی ۶
۱۹	دنای جانوران (۱)	هفته آموزشی ۷
۲۱	دنای جانوران (۲)	هفته آموزشی ۸
۲۳	دنای گیاهان (۱)	هفته آموزشی ۹
۲۵	دنای گیاهان (۲)	هفته آموزشی ۱۰
۲۷	زمین، خانه‌ی پر آب ما (۱)	هفته آموزشی ۱۱
۲۹	زمین، خانه‌ی پر آب ما (۲)	هفته آموزشی ۱۲
۳۱	زمین خانه‌ی سنگی ما	هفته آموزشی ۱۳
۳۳	چه می‌خواهم بسازم؟	هفته آموزشی ۱۴
۳۵	زمین، خانه‌ی خاکی ما (۱)	هفته آموزشی ۱۵
۳۷	زمین، خانه‌ی خاکی ما (۲)	هفته آموزشی ۱۶
۳۹	در اطراف ما هوا وجود دارد (۱)	هفته آموزشی ۱۷
۴۱	در اطراف ما هوا وجود دارد (۲)	هفته آموزشی ۱۸
۴۳	دنای سرد و گرم (۱)	هفته آموزشی ۱۹
۴۵	دنای سرد و گرم (۲)	هفته آموزشی ۲۰
۴۷	از خانه تا مدرسه (۱)	هفته آموزشی ۲۱
۴۹	از خانه تا مدرسه (۲)	هفته آموزشی ۲۲
۵۱	آهن‌ربا (۱)	هفته آموزشی ۲۳
۵۳	آهن‌ربا (۲)	هفته آموزشی ۲۴
۵۵	از گذشته تا آینده	هفته آموزشی ۲۵